

William Salicaths prædiken 3. søndag efter trinitatis

Taler

William Salicath
Sognepræst i Eliaskirken

Dato

25. juni 2023

Sted

Kristkirken på Vesterbro

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 15, vers 1-10 (lignelsen om den tabte mønt)

Vi kender alle sammen til, når der går et gib igennem os. Et stød igennem krop, sjæl og sind der får os til at stoppe op, fordi vi bliver konfronteret med noget nyt, noget uventet, fremmed og aparte. Et gib der kan være alt fra en overraskelse over noget fantastisk, til forskrækkelse over noget grufuldt. Et lille gib der tvinger os til at høre, se, forstå og forholde os til noget på en ny måde. Et gib der får os til at vågne op, fordi vi opdager, at virkeligheden ikke er helt som det, vi troede.

Nye tanker og nye ideer kan også give os et gib. Tilbage i 1915 da kvinder fik stemmeret, gik der uden tvivl et gib gennem store dele af befolkningen, for kunne det virkelig lade sig gøre? Havde kvinder forudsætningerne for at kunne stemme? For 70 år siden, da de første kvinder blev ordineret til præster i folkekirken, gik der sikkert også et gib gennem befolkning og særligt igennem præstestanden, hvor 514 præster underskrev en protest mod dette initiativ. I protesten truede præsterne med at forlade deres embede, noget som ingen af dem vist gjorde, da det kom til stykket (måske den gode stilling og pension vægtede højere end deres principper).

I dag er det ikke anderledes. Nye tanker og nye ideer giver stadig et gib i os og senest har der været en debat omkring gudsbilleder, om hvorvidt vi skal begynde at benytte et inkluderende sprog, når vi taler om Gud og anvende feminine gudsbilleder.

Nu transcenderer Gud selvfølgelig alle vores kategorier og forestillinger inklusiv vores forestillinger om køn. Men vi har nu engang brug for at tale om Gud i

konkret forstand, så vi kan forholde os til Gud. Overordnet plejer vi at tale om Gud på to måder. Som en kraft (kærlighed, lys, tilgivelse, forsoning), der understreger det dynamiske aspekt af Gud; og som en person (Fader, Herre, Konge, Fyrste), hvilket understreger det relationelle aspekt af Gud. Når vi taler om Gud som en person, har vi tradition for udelukkende at bruge maskuline termer, hvor vi taler om Gud som en mand.

Dette er der god grund til rent historisk. Siden den tidligste kristne kirke og indtil for relativt nyligt var det udelukkende mænd, der forkyndte og formidlede kristendom både i kirker såvel som på universiteter. Det var stort set kun mandlige præster, der forvaltede ritualer og sakramenter, det var stort set kun hos mandlige præster, at folk kunne få sjælesorg. Kvinder ligesom LGBTQ+ personer har haft (og har det mange steder i dag) en sekundær eller ligefrem ingen rolle i mange kirker, og dette har naturligvis haft indflydelse på, hvorfor vi udelukkende taler om Gud i maskuline termer (selv Helligånden beskriver vi som mand – Talsmand, Frelsermand, Trøstermand).

Den nye tanke, den nye ide, der kan give et gib i os er således - at måske det er på tide, at vi også begynder at tale om Gud i feminine termer? Ikke sådan at vi skal stoppe med at sige ”Herre” og ”Fader” om Gud, men måske vi kan inkludere nogle feminine gudsbilleder en gang imellem i vores gudstjenester, i vores prædikener og i vores tale om Gud?

For det maskuline gudsbillede har svært ved at stå helt alene den dag i dag. Det slidte og stereotype gudsbillede af en gammel mand med gråt skæg, der sidder oppe i himlen, vækker ikke den samme genklang i dag, som det har gjort tidligere. Jeg vil faktisk påstå, at er du ikke vant til at komme i kirken er dette gudsbillede direkte fremmedgørende. Flere og flere har også et mere flydende forhold til køn, så skal vores gudsbilleder fortsat vække glæde, håb, tro og trøst, må vi også benytte gudsbilleder, der gør netop dette. Desuden stiller mange i dag spørgsmål til autoriteter ikke mindst faderautoriteten og ikke alle har et utvetydigt godt forhold til deres far (nogen har en dominerende far, svag far, misbrugende far, fraværende far eller ingen far?).

Vi har lige hørt lignelsen om den tabte mønt, som nok er en af de mest oversete af Jesu lignelser. Ofte hører vi om hyrden og det tabte får eller om faderen og den fortabte søn men sjældent hører vi lignelsen om den tabte mønt. Og her hører vi om en kvinde, der har tabt en drakmer og som leder efter den i hele sit

hus. Hun går igennem hver et hjørne og hver en afkrog af huset for at finde denne ene mønt indtil, at hun finder den; og når hun finder den, fejrer hun det med sine veninder og nabokoner.

Normalt er fokus på den fortabte - det tabte får, den fortabte søn eller den tabte mønt, men jeg vil gerne fokusere på kvinden, der har tabt mønten, men som gør alt hvad hun kan for at finde mønten igen, hvilket hun også gør. For hun er jo et billede på Gud. Vi hører simpelthen, at Jesus sammenligner Gud med en kvinde. Med en kone der går hjemme i huset og gør hovedrent. Og således er der her et eksempel blandt flere i Bibelen på, at vi sagtens kan benytte os af et inkluderende sprog og begynde at tale om Gud i feminine termer.

Alligevel kan det give et gib i os. Hvis vi en gang imellem erstatter ”Herren være med dig?” med ”Fruen være med dig?”, så kan det jo lyde helt forkert måske endda komisk eller latterligt. Men siger dette gib, denne reaktion ikke mere om vores syn på kvinder, end det siger noget om Gud? At vi et eller andet sted på et eller andet plan måske stadig anser kvinden som laverestående end manden?

Så måske er der her tale om et guddommeligt gib, der går igennem os, når vi hører lignelsen om den tabte mønt, hvor Jesus siger ”hun” om Gud. Et guddommeligt gib, fordi Gud drillende men kærligt puffer lidt til os, til vores normer og vaner. Guddommeligt fordi vi bliver udfordret, fordi vi bliver vakt og får øjnene op for ikke ”bare” flere tusinde års undertrykte kvindestemmer men derigennem også får øjnene op for *ethvert* menneske, der er blevet eller bliver undertrykt. Guddommeligt fordi det giver flere lag og nuancer til vores gudsbillede, det åbner det op og gør Gud større. Større så vi oplever, hvordan Hun (i.e. Gud) favner bredt, og vi kan have tillid til, at skulle selv den mindste af os være fortabt, så blive vi fundet igen.

Amen.

Kilde

Tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Nomineret til Årets Danske Tale 2023, Prædiken

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/william-salicaths-praediken-3-sondag-efter-trinitatis>